

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres ref
200500280-/DH

Vår ref
200804240-9/ELO

Dato
04.03.2009

Gjennomføring av Inspire-direktivet – Forslag til lov om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven) – Høring

Vi viser til brev fra Miljøverndepartementet vedlagt høringsbrev med forslag til lov om infrastruktur for geografisk informasjon (geodataloven). Vi viser også til tillatelse til å oversitte høringsfristen.

1. BEHOVET FOR EN EGEN LOV

Vi mener at valget av lovteknisk løsning er utilfredsstillende drøftet og avklart i høringsbrevet. Regjeringens mål er å forenkle regelverket, bl.a. ved å redusere antall lover gjennom en bedre samordning og strukturering av lovverket. For eksempel er det i forbindelse med NHDs forslag til ny minerallov sett på som en klar fordel at myndighetene legger opp til å samordne fire lover i én. Vi mener derfor at diskusjonen av muligheten til å bruke andre lover burde være grundigere.

Eksempelvis fremholdes det i kap. 9.2 etter en kortfattet avvisning av å bruke plan- og bygningsloven med henvisning til at lovens virkeområde ikke går lenger enn til en nautisk mil utenfor grunnlinjen: *"Miljøinformasjonsloven og offentlighetsloven passer i så måte bedre med det fokus disse lovene har på offentlig tilgang til informasjon, men heller ikke disse lovene vil fungere godt som lover om deling av geodata. Virkeområdet for lovene er også ulike, både hvilke organer lovene gjelder for, og hva som regnes som miljøinformasjon, offentlig informasjon og geodata."* I det foreliggende lovforslaget synes ikke grenselinjen på en nautisk mil å være en viktig sak da det geografiske virkeområdet for loven ikke er tatt inn i lovteksten. Det bør vurderes om det eksempelvis er tilstrekkelig å bruke en justert lovtekst i plan- og bygningslovens § 2

Kart og stedfestet informasjon for å lovhjemle INSPIRE-direktivet og samarbeidet i Norge digitalt.

Vi mener videre at vurderingen av forholdet til offentleglova bør utredes ytterligere. På side 37 i høringsnotatet, under punkt 8.4, uttales: "Geodata omfattet av direktivet vil i de fleste tilfeller ikke være saksdokument, journal eller liknende register som det kan kreves innsyn i etter offentleglova. Det innebærer at det heller ikke kan kreves innsyn i denne type geodata med hjemmel i offentleglova § 9 om rett til å kreve innsyn i sammenstilte opplysninger. (...) Ut fra dette er det klart at gjeldende regler i liten grad regulerer den tilgangen som allmennheten forutsettes å få etter Inspire-direktivet."

Etter offentleglova § 4 andre ledd er et saksdokument som det kan kreves innsyn i, etter hovedregelen om innsyn i lovens § 3, et "dokument som er komme inn til eller lagde fram for eit organ, eller som organet sjølv har oppretta, og som gjeld ansvarsområdet eller verksemda til organet". Med "dokument" er ment en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et medium for senere "lesing, lytting, framsyning, overføring eller liknande", jf. offentleglova § 4 første ledd. Tilføyselsen "eller liknande" understreker at offentleglovas dokumentbegrep er teknologinøytralt. Geodata faller således innenfor offentleglovas definisjon av saksdokument dersom datamaterialet gjelder ansvarsområdet eller virksomheten til det organ det kreves innsyn hos. Offentleglova vil dermed i utgangspunktet også gjelde for geodata. Vi kan videre vanskelig se at § 8 ikke skal være bestemmende for prisingsprinsippene. Vi viser til Justisdepartementet høringsuttalelse for en ytterligere utdypning av forholdet til offentleglova.

2. NÆRINGSLIVETS BEHOV FOR ENKEL, FORUTSIGBAR TILGANG TIL DATA FOR VIDEREFOREDING

De senere år har det vært betydelig nasjonal og internasjonal lovutvikling for å legge til rette for at videreforedling av offentlige data kan gi grunnlag for bedre og verdiøkende tjenester. For å sikre enklere tilgang til slike data har EU vedtatt et direktiv om viderebruk av informasjon fra offentlig sektor¹. Direktivet er gjennomført i norsk rett i den nye offentleglova. Formålet er å legge til rette for økt verdiskaping og utvikling av nye private tjenester basert på offentlig informasjon. Det settes et øvre tak for prising av offentlig informasjon. Den nye offentleglova går noe lenger ved å fastsette en regel om at adgangen til å ta fortjeneste kun skal benyttes i særlige tilfeller. Vi viser videre til omtale av temaet i St.meld. nr. 7 (2008-2009) *Et bærekraftig og nyskapende Norge*.

¹ EU-direktiv 2003/98/EF er innarbeidet i ny offentleglov i § 6 – forbud mot forskjellsbehandling og § 7 – bruk av offentlig informasjon.

Vi viser også til at OECD i 2008 har utgitt en OECD Recommendation of the Council for Enhanced Access and More Effective Use of Public Sector Information [C(2008)36].

Når Miljøverndepartementet velger å implementere INSPIRE-direktivet ved å lovfeste Norge digitalt-samarbeidet og gjøre dette obligatorisk, vil formen på denne lovfestingen være en viktig rammebetingelse for tjenesteutvikling basert på geodata.

Lovutkastet bør derfor følge prinsippene i arbeidene som er nevnt ovenfor, dvs. medvirke til at allmennhet og næringsliv er sikret enkel, forutsigbar tilgang av data i egnet form og til kjente prisingsprinsipper som på samme tid legger til rette for tjenesteutvikling i privat og offentlig regi på den ene siden og opprettholdelse av datakvalitet på den andre. Bestemmelser som gir forskjellige aktører forskjellige typer tilgang, som gjør tilgang avhengig av formål eller som gjør det usikkert om aktørene har tilgang på informasjonen eller ikke, bør unngås. Vi kan ikke se at det foreliggende utkastet har den nødvendige klarheten til å skape forutsigbare rammebetingelser for næringslivet. Det er blant annet tidvis uklart i hvilken grad næringslivet omfattes av bestemmelsene på de enkelte punkter. Lovutkastet mangler videre henvisning til annen relevant lovgivning – for eksempel offentleglova § 8, tredje og fjerde ledd, når det gjelder prising. Dette kan skape uheldig tvetydighet.

3. ENKELTBESTEMMELSER I LOVFORSLAGET

Formål (§ 1)

Her heter det at *"loven skal sikre tilgang til geografisk informasjon for offentlige virksomheter og allmennheten."* Her er definisjonen av allmennheten uklar. Vi ber om at formuleringen endres til *"loven skal sikre tilgang til geografisk informasjon for offentlig sektor, næringslivet og allmennheten"* som vil være mer presist og i overensstemmelse med lovformålet slik vi forstår det.

Deltakere i Norge digitalt (§ 4)

Miljøverndepartementet foreslår at *"forskningsinstitutt som produserer eller bruker geodata og som mottar basisbevilgning fra staten"*, trekkes inn i samarbeidet Norge Digitalt. En av definisjonene på et forskningsinstitutt er at minst 50 % av virksomheten skal være FoU. Dette betyr at inntil 50 % av virksomheten vil kunne være konsulentvirksomhet i konkurranse med for eksempel konsulentselskaper. Instituttsektoren og konsulentbransjen har i mange tilfeller stor grad av overlappende kompetanse og produkter som leveres til privat og offentlig sektor. Hvis bare den ene part har adgang til medlemskap i Norge Digitalt, vil det oppstå ulikheter i konkurransevilkår som på sikt kan true konsulentfirmaers evne til å konkurrere på pris og kvalitet. Deltagelse i Norge Digitalt bør derfor ikke gi fordeler til forskningsinstituttene fremfor for eksempel konsulentselskapene, og Miljøverndepartementet sitt reviderte forslag bør sikre likebehandling.

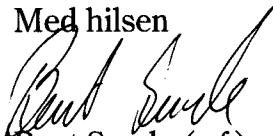
Allmennhetens tilgang til tjenestene (§ 6)

Det heter at *"Statens geodatamyndighet skal gjøre tjenestene nevnt i § 5 første ledd tilgjengelige for allmennheten. Brukere som skal benytte tjenestene til verdiøkende og andre kommersielle formål, kan henvises til egne distribusjonsløsninger."* Her synes det å være noe uklart om næringslivet tilhører allmennheten eller ikke, jf. også omtale ovenfor under § 1. Forslaget mangler videre bestemmelser om prising.

4. VIDERE PROSESS

Nærings- og handelsdepartementet vil vurdere ytterligere innspill etter å ha gjennomgått de øvrige høringsinnspillene fra næringslivet. Nærings- og handelsdepartementet ber om å bli trukket inn, sammen med øvrige berørte departementer, i arbeidet for å ferdigstille lovutkastet.

Med hilsen



Bent Sunde (e.f.)
avdelingsdirektør



Geir Petterson
rådgiver